tüted HABERLER

TÜRKİYE TEKNİK ELEMANLAR DERNEĞİ AYLIK YAYIN ORGANI SAYI 3 - AĞUSTOS 1972

YAN ÖDEMELER ÇIKIYORMU?..

Yan ödemelerle ilgili basında çıkan haberlerin en sonuncusu «Yan ödemeler 1 Ağustos 1972 başlangıç tarihi olmak üzere ödeneceği şeklinde»

Bakanlar kurulunun aldığı karar Yan ödemelerden faydalanacak personelin çoğunluğunu, yatırımlarla ilgili teknik hizmetlerle özellikle mahrumiyet bölgesindeki sağlık hizmetlerinde çalışanların teşkil ettiği şeklindedir.

Ayrıca yan ödeme miktarları 100 - 2,200 tl. arasında değişmesi öngörülmüştür. Senelerden beri söylenen dillerde dolaşan yan ödemelere Bakanlar Kurulunun kararnamesi hayat pahalılığının 3 senede % 60, arttığı bir dönemde nekadar çözüm getirecektir. TÜTED olarak görüşümüz hayat pahalılığı yan ödemelerin getirdiği zamları çoktan alıp götürmüştür.

Tekrarlıyoruz yan ödemeler konusu bir yılan öyküsüdür sonu hiçbir zaman gelmeyecektir. Verilecek yan ödemeler kimseyi tatmin etmeyeceği gibi en az personel kanunu kadar kargaşa yaratacaktır gerçekte bu öyküyü sürdüreceğimizi söylemek kehanet değildir.

Sonuç olarak yan ödemeler kuşa dönmüş olarak çıkacaktır —gazetemiz yayına girdiği sırada çıkmamıştı— Teknik personelin sorunlarına çözüm getirmeyecektir.

Dernekler Tasarısına Tepki Artıyor

İzmir Baro Başkanı M. İskender Özturanlı bir makalesinde Dernekler Kanunu Tasarısını eleştirmiş, reform sözcüğünün sık sık kullanıldığı şu dönemde reformların niteliği üzerinde durarak «Reform ileri bir atılımdır. Reform hiç bir surette geriye doğru işlemez. Anayasa dışı çağ dışı, insan haklarına aykırı biçimde reform niteliğinde olamaz. Açıkta görülmektedir ki, dernekler kanunu tasarısında bu nitelikte hüküm ler vardır. Bu nedenle tasarının kanunlaşmaması için her kuruluş her örgüt ve her kişi kendi çapında savaşmalıdır. Bu savaş düşünce savaşıdır» demiştir.

ÖRGÜT VE ÜYE

Bir örgüt ile üyelerinin arasında çeşitli düzeylerde ilişkiler vardır. Bunlar en alt düzeyde üye kaydolmaktan, üst düzeyde derneğin yönetim organlarında faal görev alma arasında değişir.

Bu ilişkiler en alt düzeyde kaldığı müddetçe bir örgüt ne kadar çok üye sayısına sahip olursa olsun etkinliği az olan örgüttür. Üye fişi doldurmak sadece bir anlık bir ilişkidir. Bir örgütün ise üyeleriyle devamlı bağ kurması gerekir.

(Devamı Sayfa 3'de)

TEKNOLOJİ İNSANLIK HİZMETİNDE!!..

BAŞYAZI

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ

Geçtiğimiz ay içerisinde en çok tartışılan konulardan önde geleni tekrar yapılmak istenen anayasa değişikleriydi. Toplumun değişik sınıf ve tabakalarını temsil eden ekonomik ve politik kurumların sözcüleri bu konudaki görüşlerini ortaya koydular.

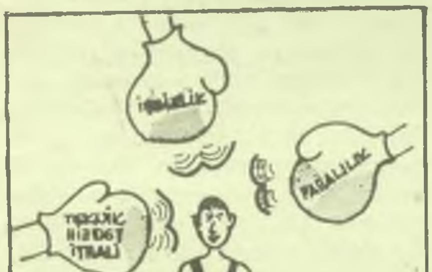
27 Mayıs Anayasasını değiştirmek istek ve çabaları aslında yeni bir konu değil. Erim hükümeti bu isteklerin bir kısmını gerçekleştirmiş ve Anayasamızı «Lüks» bularak onu «İdare Lâmbası» haline sokacak adımları atmıştı.

«Anayasa değişmez» diye bir kural yoktur ve elbette böyle bir düşünce bilimsel de değildir. Önemli olan Anayasanın sosyal ve ekonomik gelişmelerle olan ilişkisidir. Toplumlar ilerleme ve gelişme içindedirler. Toplumun sosyal ve ekonomik yapısındaki değişiklikler Anayasaya yansır. Kabul edilebilir Anayasa değişiklikleri toplumun gelişme doğrultusunu bilime uygun olarak tesbit edip yapılan değişiklikler olabilir. Toplumun gelişme doğrultusunu yanlış değerlendiren veya bilimin işaret ettiği gelişme doğrultusunu kasten saptırmak isteyen Anayasa değişiklikleri doğal olarak sosyal kanunlara ve tarihin akışına ters düşer.

Bilim, kapitalist yöntemin uygulandığı toplumlarda ekonomik çıkar çelişkileri ,sosyal ve sınıfsal farklılaşmalar olduğunu söylemiş. Kapitalist toplumdaki gelişmeler ise sınıfsal farklılaşmaları da büyütüyor. Bir noktadan sonra, siyasi arenaya da yansıyan ekonomik çıkar çekişmeleri, sınıfların siyasi iktidar için yürüttükleri mücadeleler siyasi yönetimi elde bulunduran güçler tarafından kurallara bağlanıyor Kapitalist toplumlarda iktidarı elinde bulunduran güçler, iktidara namzet güçlerle kendi koydukları kurallar çerçevesinde mücadele ediyorlar

Örgütlenmiş ve iktidarı almış sosyal güçlerin kendilerine muhalif sosyal güçlere açık siyasi mücadele imkânı tanıdıkları ve kapitalist ekonominin hüküm sürdüğü rejimlere «demokrasi» denmiş. Demokrasi denilen şey budur.

(Devamı Sayfa 3'de)

1972 ayakta kalma şampiyonu

YAN ÖDEMELER NASIL ÇÖZÜMLENİR?

Yan ödemeler sorununu çözümlüyoruz. Aşağıdaki kuponlardan 99 tanesini biriktirip derneğimize getiren her üç kişiden biri yan ödemelerin üçünden birine hak kazanacaktır.

Önemli Not : Yan ödeme kazanan kişi, aylığı vergilendirilirken yan ödemenin brüt kazancına eklenmesi suretiyle fazla vergi ödemek zorunda kalırsa, uğranılan kayıptan derneğimiz sorumlu tutulamaz.

TÜTED HABERLER YAN ÖDEMELER KUPONU

1. İş güçlüğü
2. İş riski
3. Temînindeki zorluk

No. 01

DEMİR ÇELİK TESİSLERİ DEVREDİLMEMELİDİR

Geçtiğimiz aylarda bir dizi kanun tasarısı ismi dillerde dolaştı durdu. Kimi tasarıları sert eleştirilere uğradığı da hatırlardadır. Son günlerde dolaylıda olsa konuyla ilgili tartışmaların yeniden alevlenmesi nedeniyle Demir _ Çelik Kanun tasarısını yeniden gözden geçirmek bugüne değin konunun çevresinde söylenenleri derlemek, yararlı olacaktır kanısındayız.

Meclislerin tatile girmesiyle biraz unutulur gibi olan konu Türk İş Genel Sekreteri Halil Tunç'un demeciyle tekrar canlandı. Hele hele Tunç'un demecine iş çevrelerinden gelen sert tepki, Tunç'u desteklediğini bidiren ve Demir - Çelik Tesislerinin özel teşebbüse açılışına karşı çıkan Türk - İş'e bağlı sendikanın bildirileriyle iyiden iyiye kızıştı ortam.

Bilindiği gibi Tasarı, bir iktisadi devlet teşekkülü olan Karabük Demir ve Çelik İşletmeleriyle kurulmakta olan İskenderun Demir - Çelik Tesislerinin özel teşebbüsün katılmasına olanak verecek bir anonim şirket statüsüne dönüştürülmesini öngörmektedir. Millet Meclisi geçici Komisyonundan geçtikten sonra son halini alan tasarıya göre ortaklık 10 milyar lira sermayeli bir şirket haline getirmekte ve 1000 liralık hisse senetleri A ve B gruplarına ayrılmaktadır. Sermayenin % 51'ini oluşturan A grubu hisseleri hazineye bırakılmakta % 49 oranındaki B grubu hisseleri ise özel teşebbüse açılmaktadır. İşte bu noktadan sonrada Tasarının çelişkileri sıralanmaktadır.

TASARIDAKİ ÇELİŞKİLER

Demir _ Çelik tesislerinin özel teşebbüse açılmasının nedenleri olarak şimdiye kadar başlıca üç faktör atılmıştır ortaya. İskenderun Demir - Çelik Tesislerinde çekilen finansman yorgunluklarını gidermek kuruluşa teknik eleman temininde güçlük çekmemek ve kimi iktisadi kamu kuruluşlarında özel sektör statüsüne dönme isteği. Tasarıyı özel kesime «cazip hale getirmek» için bir çaba gösterildiği de saklanmıyor.

1. İskenderun Demir - Çelik Tesisleri için çekilen bir finansman zorluğunu gidermekten söz ediliyor ve özel teşebbüse yapılan bu açılımla sorunun çözümleneceği var sayılıyor Oysa sermayenin toplanması için pekte «cazip» bir teklif yoktur ortada. Müteşebbis daha kârlı işler dururken buraya yardım yapmayacağı gibi özel tasarruf sahipleri de söz gelimi en çok % 15'lik bir kâr sağlayacak olan hisse senetleri yerine, daha çok gelir getireceğinden, % 9 net faizli devlet tahvillerini tercih edecektir. Tasarıya göre bu sermaye birikimini sağlamak için kuruluş, hisse sahiplerine beş yıl süreyle % 10'luk kâr garantisi vermektedir. Devlet, ilk beş yılın kârı % 10'un altında kaldığı taktirde kâr noksanını tamamlamayı garanti etmektedir. Ancak «Tanınmış olan bu garantinin hazineye yük teşkil edip etmeyeceği ya da sermaye toplanması için gerekli olup olmadığı iktisat politikası açısından tartışmayı gerektiren bir noktadır.» Bizce, bu «halka açık» anonim ortaklığın amacı halktan toplanacak (o da toplanabilirse) tasarrufların yeni bir model içinde kullanılması teşebbüsünden başka birşey degildir. Her 50.000 liraya bir oy hakkı tanınarak (oysa Ticaret Kanunu na göre her hisse bir oy hakkına sahiptir) «halkın» oyları birhayli kısıtlanmaktadır.

Bunların ötesinde özel teşebbüsün bile ilgisini çekmemiştir. bu tasarı Çünkü onların fikrince «tasarı özel sermayeyi toplayıp devlet eliyle yönetmeyi öneriyor. Bu da özel kesim için cazip değildir.» Gerçekten teşekkül edecek 10 kişilik yönetim kurulunda, yedisinin seçimini devlet dolaylı veya dolaysız kontrol etmektedir. Bu ister istemez kuruluşun statüsünde eğemenliğin daima devlete ait olacağı izlenimini yaratmaktadır.

Son olarak şu noktaya değinelim Finansman zorluğun giderilmesi açısından yine bazı iş çevrelerinin teklif ettiği gibi yatırımın yabancı sermayeye yaptırılması görüşü hiçbir şekilde ciddiye alınamaz. Bu ülke ekonomisinin dışa bağımlılığını daha da arttırmaktan öte hiçbir yarar sağlamayacaktır. Kanımızca, Devlet Finansman zorluklarını giderebilecek güçtedir. Döviz rezervleri nin Ortak Pazarın istediği doğrultuda çarçur edilmesi, eldeki imkânların gerektiği gibi değerlendirilmediğini doğrulamaktadır.

2. Teknik Eleman temininde güçlük çekmemek için bir anonim şirket olmanın verdiği kolaylıklardan yararlanacağı ileri sürülen bu kuruluş, yönetim kurulunun teşekkülünde seçilen yöntem dolaysiyle büyük ölçüde devletin etkisinde kalacağına göre acaba bu kolaylığın sınırı nasıl belirlenecektir? Ereğli Demir ve Çelik İşletmelerinin özel teşebbüs statüsünde kurulmuş olması nedeniyle personel sorunun bir ölçüde çözümlendiği söyleniyor. Ancak yalnız böyle bir nedene bağlı olarak, daha önce belirttiğimiz ve ilerde yeni eklemler yapacağımız sorunlara aldırmaksızın bu tasarıyı desteklemeye imkân varmıdır?

3. Yine statü gereğince, yönetim kurulu aracılığıyla herzaman devletin etkisinde kalacak bir kuruluşta şimdiki şartlar içinde, işletmecilik açısından gerekli faydanın sağlanabileceği çok şüphelidir. Ancak bu muhakkak özel sektör statüsünün uygulanmasını gerektirmez

Kaldı ki, özel teşebbüsün bu alanda son on yıllık deneyimine bakıldığında birkaçı dışında rantabl işletme yoktur, işletmeler iyi organize olmamışlardır. Özel sektör statüsünün mutlaka başarılı olacağını öne sürmek delillerini ortaya koymadan bir anlam ifade etmeyecektir. Ereğli Demir Çelik İşletmelerinin dünya piyasalarına göre üretim maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle sanayii bütünü içindeki teşvik edici ve destekleyici gücünün ne düzeyde olduğunun belirtilmesi gerekir. Aslında bütün bunların ötesinde Demir ve Çelik Sanayiinin ülke ekonomisi açısından çok daha büyük boyutları vardır. Şimdi bunlar üzerinde duralım.

DEMİR ÇELİK SANAYİNİN ÜLKE EKONOMİSİNDEKİ YERİ

Dünyada demir çelik tüketimi kalkınmanın bir ölçüsü olarak kabul edilmektedir. Bugün sanayileşme çabasında olan Türkiye ise Avrupa Ekonomik Topluluğu üyeleri arasında fert başına demir ve çelik üretim ve tüketiminde en geri ülke durumundadır. Ayrıca, profil ve yuvarlak ürünlerde ülkemizde çelik fiyatları batı fiyatlarından % 70 daha pahalıdır. Elbette, demir çelik sanayiini geliştirmeden sanayileşmeyi gerçekleştirmek imkânsızdır. Bu durumda, çözüm yollarını aramak, uygulamak gerektiği muhakkaktır. Sorun demir çelik sanayiinin daha verimli çalıştırılması ve bürokratik engellerin azaltılmasıdır. Çözüm yolları ararken, demir çelik sanayisini ülke ve dünya şartlarından soyutlamadan ele almalı, söz gelimi en liberal ekonomilerde bile devletin bu sanayiden uzak kalmadığını devletlerin demir ve çelikte uyguladığı fiyat üretim ve dağıtım politikasıyla diğer sanayi dallarını teşvik etme yolunu tuttuğu unutmamalıdır.

Demir ve çelik sanayiinin özelliği sanayinin temel maddelerinden birini sağlamasıdır modern teknoloji ve yüksek sermaye yoğunluğu gerektirmesidir. Bu nedenledir ki, başta İngiltere olmak üzere bazı ülkeler, sanayie ucuz ve bol demir çelik sağlamak için çelik sanayiini devletleştirmeğe kadar gitmişlerdir. İşte bu noktada da, Demir Çelik Sanayiini incelerken, ister istemez bütün iktisadi kamu kuruluşlarına değinmek gerekmektedir. Bugün Türkiyede iktisadi kamu kuruluşlarının oranı yatırımı değeri itibariyle % 65'i, üretimde ise % 50'yi bulmuştur. Bu, ülke ekonomisinde kamu kuruluşlarının en derin önemli bir yeri olduğunu açıklamaya yeter. İktisadi kamu kuruluşlarının yönetim yetersizlikleri ve bürokratik nedenlerle sanayie oldukça yüksek maliyetlerle ürün verdikleri de bir gerçek. Bu açıdan, iktisadi kamu kuruluşlarının tamamını bir bütün halinde ele almak tek tek çözüm yolu aramak, yerine genel bir çözüm bulmak gerekmektedir. Tek tek bulunacak çözüm yolları genel sorunu hiçbir şekilde çözümleyemeyecektir. Bir kere şunu hatırlatmakta yarar var :

ÇÖZÜM YOLU

Modern dünyada kamu kuruluşları hemen hemen her kapitalist ekonomide önemli bir yere sahip. Ekonominin özellikle statejik kesimleri hem kamusal yarar hem de özel sanayie sürekli, bol ve ucuz hammadde sağlamak gerekçesiyle devlet tekeline alınmışlardır. Özel teşebbüs ise kamu kuruluşlarının başarılı olup olmama durumunu sadece kârlılık açısından almakla konuyu istismar etmektedir. Türkiyenin şartları çerçevesinde altyapı tesislerinin özel sektör elinde değerlendirilmesi düşünülemez özel sektörün finansman durumu zaten böyle bir girişime imkân vermemektedir. Sorunların tümü modern organizasyon ve sevk idare prensipleriyleriyle çözümlenecektir. İktisadi kamu kuruluşlarına tahsis edilecek fonna da imkân sağladığı ölçüde başaların bilimsel usullerle kullanılmasırı muhakkaktır.

Özel olarak, Karabük Tesislerinin hızla modernleştirilmesi ve daha rantabl hale getirilmesi zorunludur. Ereği Demir Çelik İşletmelerinin tevsiatının İskenderun Demir Çelik İşletmelerinin ise kuruluşunun gecikmesi büyük döviz kaybına sebep olmaktadır. Yukarıda önerdiğimiz şekilde bir çözüm yoluna gidilmesi halinde ise demir çelik işletmelerinin çelişkilerle dolu tasarıda öngörüldüğü gbi özel teşebbüse açılması önlenmiş olacaktır.

SONUÇ

Sonuç olarak, ülke ekonomisi içinde önemli bir yeri olan kamu iktisadi kuruluşlarının yatırımları artarken mali ve bürokratik darboğazların bir yansımasıdır. Kamu sanayilerine ve bu arada Demir - Çelik İşletmelerine politik etkileri dengeliyecek daha özerk bir yapı ve burokratik engelleri azaltacak daha modern iş yönetimi ilkelerini getirmek zorunludur.

İşçi hareketinin politik demeçlerin yanısıra gücünü daha etkin bir şekilde duyurmasıyla bunların gerçekleşmesine en büyük katkıyı yapacağına şüphemiz yoktur.

TÜTED

ÖRGÜT VE ÜYE

(Baştarafı Sayfa 1'de)

Üyelik bilincine sahip bir üyenin yapması gereken ilk iş örgüte düzenli bir şekilde aidat ödemektir. Bu sadece örgütün mali durumunu güçlendirmek değil bir anlık ilişkiyi sürekli bir ilişki haline getirmek gerekir.

Üyeler olanakları çerçevesinde bu ilişkiyi de aşabildikleri, örgütün çalışmalarına isteyerek katıldıkları ölçüde örgütü güçlendirirler.

TÜTED kısa zamanda TEKSEN'in gücüne erişmesi hatta bu gücü geçmesi gereken bir örgüttür. Teknik elemanların ve Türkiye'nin sorunları bunu zorunlu kılmaktadır. TÜTED, üyelerinin ve eski TEKSEN üyelerinin bilincine güvenmektedir. Çeşitli nedenlerle şimdiye kadar dernekle ilişkileri zayıf kalan üyelerimizin de, daha üyemiz olmamış TEKSEN üyelerinin de en kısa zamanda dernekle ilişkilerini pekiştireceklerine inanıyoruz.

TEKNİK ELEMAN ARKADAŞ, GÜÇLÜ BİR ÖRGÜT YARATARAK SENDİKALAŞMA VE GREV HAKLARI GİBİ İLERİ VE DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLER KAZANMA MÜCADELESİNDE TÜTED'E YARDIM ET. ÜYE OL. ÜYE BUL.

HER TÜRLÜ YARDIMINIZ İÇİN BANKA HESAP NUMARAMIZ ETİBANK KIZILAY ŞUBESİ 24629'DUR

berler.. haberler.. haberler.. haberler.. ha

TEKNİK VE BÜROKRASİ

Gönen Toprak, Yenigünde yayınlanan «Teknik ve Bürokrasi» adlı yazısında teknik düşünce yöntemi üzerinde durmakta, «Tekniğin ve teknik düşünce yönteminin özü, bürokrasininn aksine irrasyonelliği değil rasyonaliteyi, durağanlığı değil canlılığı içerir» demektedir. Teknisyen ve teknokrat ile bürokrasi arasında çelişmenin teknik ve bürakratik düşünce yöntemleri arasındaki uyumsuzluktan doğduğunu belirten yazar, kalkınmanın gerçekleşmesi için idarenin bürokrasiden arınması ve bürokratça düşünme hastalığının yenilmesi gerektiğine dikkati çekmektedir. Son olarak yazar teknik elemanlara şu çağrıda bulunmaktadır: Kamu hiyerarşisindeki mevki ve yetkimiz ne olursa olsun arkaik paternal otoriteye ve bunun ürünü bürokrasiye mümkün olduğu kadar karşı koyalım. Güçlü bir örgüt içinde birleşelim.»

JET GİBİ GEÇEN KANUN

Anayasa Mahkemesinin bir kararı ile yolluk ve ödenekleri yükseltilen parlemento üyeleri için bütçeye ek ödenek konulmasına ilişkin kanun Senatodan iki dakikada geçerek yürürlüğe girmiştir. Ek ödenek toplamı 69,5 milyon lirayı bulmaktadır.

PETROL KAYNAKLARIMIZ

Millet Meclisi geçici komisyonuna sevkedilen Petrol Reformu kanun tasarısıyla ilgili olarak yazılı bir demeç veren CHP Milletvekili Hüdai Oral tasarıda yer alan, yabancı şirketlerin hak sahibi olabilmesi maddesini eleştirmiş, «Bugüne kadar Petrol kaynaklarımızın yabancı şirket ve sermaye eliyle geliştirilmelerinin mmükün olmadığı ve olamayacağı ortaya çıkmıştır.» demiştir. Yabancı sermaye ve şirketlerden yararlanma fikrinin, doğal kaynaklarımızda, yabancıların yıllarca sürecek hak ve imtiyaz sahibi olmalarına asla imkân verilmemesi gerektiğini ifade eden Oral, kamu kuruluşlarının bilgi ve teknik yönden yabancılardan yararlanmalarının mümkün olduğunu söylemiş,» «Ancak, hak imtiyaz sahibi Türk kamu kuruluşları olmalıdır» demiştir.

KANATLANAN DÖVİZLER

Beheri 70 Milyon lira tutan Fantomlara 4 Milyar liraya yakın para ödeneceği ve döviz olarak karşılığının verileceğini açıklayan CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, bu dövizlerin Almanyada çalışan işçilerin yolladıkları paralardan karşılanabileceğini söylemiştir. Silâhlanma yerine sanayileşmeye öncelik tanınmasını isteyen Ecevit hükümetin bu tutumunu yermiştir.

BÜÇBİRLİĞİ DEDİĞİN BÖYLE OLUR

madıkları gerekçesiyle tutuklanan İngiltere'de mahkeme kararına uymadıkları gerekçesiyle tutuklanan sendikacı beş dok işçisinin serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla çeşitli iş kollarında çalışan işçiler büyük bir dayanışma göstermişler, ve bütün ülkede genel greve gidilmesine ramak kalmıştır. 50.000 dok işçisi greve gitmiş, elektrik işçileri, Heathrow havaalanı işçileri, binlerce maden işçisi, otomobil ve uçak fabrikası işçisi, Londra bira fabrikası işçileri de grev kararı alarak sonunda sanayi ilişkiler mahkemesini, beş sendikacıyı serbest bırakmaya mecbur etmişlerdir.

DENETİM NOKSANLIĞI

Mimarlar Odası Ankara Şubesi, İnşaatların çökmesinin kontrol noksanlığından ileri geldiğini belirtmiş, «Şehirlerimizdeki bu yapı üretimi, başıboş durumunu sürdürdüğü müddetçe, yeni binaların göçmesi kaçınılmaz bir tehlike olarak kalacaktır.» demiştir.

TÜTED OKURLARINA ÇAGRI

Derneğimizin ilk üç sayısı onbinin üzerinde basıldı, ve bütün Mimarlar Odası, Elektrik Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası Gemi Mühendisleri Odası, Türkiye Yüksek Teknikerler ve Teknikerler Cemiyeti, ve eski TEKSEN üyelerine dağıtıldı. Adı geçen odalar dergimize üye sayıları kadar satın alarak yayının sürdürülebilmesi için büyük mali yardımda bulundular.

Baskımızın yarısına yakın bir kısmını 4500'ü aşkın TEKSEN üyelerine devamlı olarak karşılıksız göndermek, istediğimiz birşey ise de, mali durumumuz bunu olanaksız kılmaktadır. Bu sayımızdan sonra TÜTED üyesi olmayan eski TEKSEN üyelerine bütün üzüntümüze rağmen dergimizi gönderemeyeceğiz.

Bugüne kadar TÜTED üyesi olmamış okurlarımızı bir kere daha derginin sadece bir araç, asıl amacın ise güçlü bir teknik eleman örgütü oluşturmak olduğunu hatırlatarak derneğimize kaydolmaya çağırıyoruz.

Bu nedenle üye olmak isteyen teknik elemanlar yayınladığımız üye giriş bildirgesini doldurup TÜTED'e yollayarak üye olabilirler.

Başyazı

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ

(Baştarafı Sayfa 1'de)

Yalnız tarihte güçlerinin yetebileceğini anlayan iktidarların kendi koydukları kuralları yine kendilerinin bozdukları görülmüştür. İktidarlar kendilerini tedirgin eden gelişmelerin bir hukuk çerçevesini değiştirerek önlenebileceğini sanabilirler. Bu her zaman için yanlış çıkmış bir hesaptır. Milliyet gazetesinin değerli fıkra yazarı İsmail Cem 18 Temmuz günlü «Anayasa Üzerine» adlı yazısında meseleyi ortaya koyduktan sonra, «İktidarlar eğer güçleri yetecekse oyunun kurallarını bozmaya kalkışabilirler. Kendilerini rahatsız eden gelişmelerin bir hukuk çerçevesini değiştirerek önlenebileceği varsayımına dayanabilirler. Oysa, bu hemen her yerde ve her zaman yanlış çıkmış bir hesaptır: Eğer toplumun gücü ve gelişme hızı o çerçeveyi yaratacak bir noktaya gelmişse, çerçevenin daralması gelişimi önlemez. Sadece, daha sancılı bir gelişme biçimi yaratır.» demektedir.

Sosyal ilerlemeyi baskı ile durdurmak çabaları dünyanın her yerinde böyle bir mesleği benimsemiş erbabı perişan etmiştir.

TÜRKİYE TEKNİK ELEMANLAR DERNEĞİ
ÜYE GIRIŞ BİLDİRGESİ

Dernek üye No. : ....

Adı ve Soyadı : ....

Baba Adı : ....

Doğum yeri ve tarihi : ....

Ünvanı ve İhtisası : ....

Bitirdiği Okul veya Fakülte : ....

Bitirme tarihi : ....

İş adresi (ve Telf No.) : ....

Konut adresi (ve Telf. No.) : ....

3 adet fotoğrafınızın arkasına ad ve soyadınızı yazarak ekleyiniz.

Calıştığı kesim : Kamu Kesimi ☐ Özel Sektör ☐ Serbest ☐

Birliğin tüzüğünü okudum ve hükümlerini kabul ettim
Üye yazılmam için gerekli işlemin yapılmasını rica ederim
Aylık ödentimin mutemedim tarafından kesilerek Birliğe gönderilmesini kabul ediyorum.

İmza

ÖZEL TEŞEBBÜS VE SERMAYE PİYASASI

«Cumhuriyetin ilânından sonra iktidara gelen partinin 1929 yılından itibaren uygulanmasında ısrar ettiği, programına ve anayasaya dahi sokturduğu «Devletçilik» prensibi Türkiyede serbest bir sermaye piyasasının teşekkülünü yıllarca engellemiş ve teşebbüs ruhunu ezmiştir.

Yardımların kısmı azami devlet eli ile gerçekleştirilmiş ve devlet kapitalizmi yüzünden sermaye piyasası kurulamamış ve devlet de böyle bir ihtiyacı duyamamıştır. Devlet iktisadî teşebbüslerinin hisse senetleri hazine hesaplarında kitli tutulmuş, devlet bunları satarak sermaye piyasasının teşekkülünde öncelik etmemiştir.

İkinci Cihan Harbinin de özel plâsmanlara serpinti halinde tesiri olmuşsa da, son yıllarda iç politikada husule gelen şiddetli çekişmeler sermaye piyasasının kurulmasını hem geciktirmekte hem de engellemektedir.

Likit muhafaza edilen servet çok nazlı bir meta olduğundan siyasi ve iktisadi istikrarın azamisini aramaktadır.»

(İktisadi Araştırmalar Tesisi 1-19 64, Türkiyede Sermaye Piyasasının Kurulması Sayfa 55-56)

Türk-İş Genel Sekreteri sayın Halil Tunç'un yaptığı basın toplantısı özellikle yol açtığı tepkiler yönünden son günlerin önemli olaylarından biri olarak kamuoyuna yansıdı. Çeşitli özel teşebbüs kuruluşları açıkça ve şiddetle Halil Tunç'un karşısında cephe aldılar. Bu yazımızda gürültü koparan konulardan birisine, «Sermaye Piyasası» konusuna değineceğiz.

Özel teşebbüs çevrelerince sermaye piyasası konusunda 1964 yılında yayınlanan bir etüdden aldığımız yukardaki bölüm, bugünün iktidarından hoşnut olduğu anlaşılan söz konusu çevrelerin o yıllardaki iktidarın tutumundan memnun olmadığını ortaya koymaktadır.

Sermayenin, her şeyi metalaştırdığı gibi, metaları çarpıtmanın da onun ayrılmaz özelliklerinden biri olduğu bilinmektedir. Bu arada tarihsel gerçekleri de çarpıttığını yukarıdaki ilk bölümü açıkça göstermektedir.

Gerçekten, Cumhuriyetin ilânından sonra yeni iktidarın ilk yaptığı işlerden biri 1923 İzmir İktisat Kongresini toplamak olmuştur.

Bu kongrede temel politika olarak kapitalist düzen ve liberal tutum benimsenmiştir. Özel tüşebbüsün finans ihtiyacı için 1924 yılında İş Bankası kurulmuş, 1925 yılında ticaret ve sanayi odalarının kurulmasını sağlayan kanun, 1926 yılında şeker fabrikası kuracaklara özel muafiyet ve imtiyazlar tanıyan kanun ve nihayet 1927 yılında 15 yıl süreli (1942 de yürürlükten kalkmıştır) Sanayi Teşvik Kanunu çıkarılmıştır. (Kanundan iki hüküm :

1 — Devlet özel kişilerin fabrika kurmaları için gerekli araziyi ücretsiz verecektir. 2 — Kamu kuruluşları özel teşebbüsün ürettiği mallar, bunların fiatı, ithal fiatından % 10 dan daha yüksek değilse, özel tüşebbüsten almak mecburiyetindedir.) 1929 yılında hükümet, Lozan antlaşması uyarınca gümrük otonomisi kazanınca, yerli üretime çok kuvvetli bir himaye sağlandı. Büyük Dünya buhranı sonucu 1931 yılından itibaren ithalatta kota sistemine geçilince bu himaye daha etkin bir biçim aldı.

Ancak bütün bunlara rağmen, sanayileşme ve kalkınma alanında, özel teşebpüs olumlu bir gelişme sağlayamadığı içindir ki, temel sanayiin kurulması işini devlet üstlendi. Önce C.H.P proğramına, daha sonra 1937 yılında anayasaya giren devletçilik ilkesi şuydu :

«Ferdi çalışmaları esas almakla beraber umumi ve yüksek menfaatlerin icabettirdiği işlerde, bilhassa iktisadi sahada devletin faal bir hale getirilmesini kabul etmek...» (1)

«Formül geniş ve manalıydı. Ama devletçilik C.H.P'de hiçbir zaman siyasi bir şuurla benimsenmiş bir prensip olarak savunulmadı...» (2)

Böylece 1934 yılında birinci, 1938 yılında ikinci 5 yıllık plânlar hükümetçe kabul edilmiş ve yürürlüğe konmuş oldu. Sonuçta 1929-34 dönemindeki milli gelir artışı % 2,3 iken 1935-38 döneminde bu artış % 6 5'a çıktı. Sanayi üretimi ise 1929 1938 yılları arasında % 80 arttı.

Açık gerçekler bunlar olduğu halde, özel teşebbüsün hazırlattığı etüdde tarihi gerçekler sapıtılmakta, devlet iktisadi teşebbüsleri hisse senetlerinin satılmamış olması kınanmaktadır. Oysa 1950 yılından sonra özel teşebbüsten yana olan Demokrat Partisinin bu konuda bir takım çabaları olmuş, ancak iktisadi devlet teşebbüslerinin halka daha açık bir deyimle özel teşebbüse aktarılması olanağı bulunamamıştır. 1962 de hazırlanan birinci 5 yıllık plânın «Özel Sektöre Rehberlik kısmında yurdumuzda «yatırım yapabilecek müteşebbislerin küçük tasarrufları toplanmış bir halde kullanabilmelerini sağlayacak bir sermaye piyasasının kurulması» gereğine değinilmiş ve 1964 yılı proğramında gerekli tedbirleri kapsayacak araştırmanın tamamlanması öngörülmüştür. Görüldüğü gibi 10 yıllık özel teşebbüs yanlısı iktidar süresince sermaye çevrelerinin yaptıramadıklarını yine devlet ele almakta, gerçekleştirmeye çalışmaktadır

Ne varki, devlet plânlama teşkilâtı, Maliye Bakanlığı ve ilgili kuruluşların temsilcilerinin oluşturduğu «özel çalışma grubu» çalışmalarını «hemen ugulama alanına konabilecek ve pratik neticeler verecek tedbirler üzerinde durma ilkesiyle sonuçlandırmasından sonra özel teşebbüs çevreleri konuyu kendi açılarından yeniden ele almışlar, 1964 Aralığında Çınar otelinde bir seminer düzenleyerek 4 gün süreyle tartışmışlardır. İşin ilginç yönü, bu seminere ilk araştırma ve hazırlıkları yapan grubun maliye bakanlığı ve devlet plânlama teşkilâtı temsilcileri çağrılmamışlardır. Çalışma grubunun hazırladığı yedi teklifden üç tanesi seminerde tartışılan metne alınmıştır. Bunlar:

1 — Emekli Sandığı fonlarının kısmen özel sektöre aktarılması ile ilgili kanun değişikliği,

2 — İşçi Sigortaları fonları için aynı mahiyetteki kanun değişikliği

3 — Anonim şirketlerin kanuni ihtiyaçları karşılığında devlet tahvili alma mecburiyetinin kaldırılması. Özel teşebbüs yanlısı Adalet Partisinin iktidarı süresince de konuyu olgunlaştırıp kanun haline gelmesini sağlayamayanların tutumlarını ancak haksızlık ve insafsızlık olarak tanımlayabiliriz. Yukarıya alınan kısmın sonundaki «Likid muhafaza edilen servet çok nazlı bir meta olduğundan siyasi ve iktisadi istikrarın azamisini aramaktadır.» hükmü bir gerçeği apaçık ortaya koymaktadır. Özel teşebbüs halka açık sermaye piyasası kanununun amacı «servet» kavramıyla uyum halinde olmalıdır. Aynı hükümde bir de büyük yanılgı var : Servet siyasi ve iktisadi istikrar aradığı halde daha çok tahvil yoluyla fiilen gelişen sermaye piyasasında 1970 yılında satılan tahvil toplamı 387 milyon liradır.

(1) Şevket Süreyya Aydemir, İkinci Adam 1. Cilt Sayfa 394

(2) a.g.e Sayfa 395

TÜTED

TÜTED / HABERLER

Türkiye Teknik Elemanlar Derneği Aylık Yayın Organı

SAHİBİ VE SORUMLU YÖNETMENİ TÜTED ADINA : İLHAN BAYSA

HABERLEŞME ADRESİ :
KONUR SOKAK 4/1 Yenişehir-A
FİYATI : 25 KURUŞ
DİZGİ VE BASKI :
ŞENYUVA MATBAASI 17 70 9

Sayın : ....

Adres : ....